

Čís. 1896.

Dráha ručí za škodu způsobenou sousedům sršením jisker, ať ji zavinila nebo ne.

Postupitelným jest nárok poškozených provozem železnice na pojišťovnu.

§ 62 zákona ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák., nenabyl dosud účinnosti.

(Rozh. ze dne 4. října 1923, Rv I 623/22.)

Jiskrami, vyletujícími z komína lokomotivy vlaku, zapáleno bylo stavení manželu H-ových, vystavěné mimo požární obvod dráhy a pojištěné u žalující pojišťovny. Žalobkyně vyplatila manželům H-ovým pojistné, načež tito prohlásili, že všechna jejich práva ve výši poskytnuté náhrady přecházejí ve smyslu § 34 vš. poj. podmínek na žalobkyni. Žalobě, již domáhala se pojišťovna na dráze náhrady vyplaceného pojistného, bylo oběma nižšími soudy vyhověno, odvolacím soudem mimo jiné z těchto důvodů: Je-li bezvadným konečný úsudek soudu první stolice, že je prokázána příčinná souvislost mezi vypuknutím požáru a jízdou vlaku, který dne 11. dubna 1920 obcí projel, je tím také prokázáno přímé zavinění dráhy, a nemůže na tom ničeho měniti, že vidí žalovaná strana ve vylétání jisker z lokomotivy vyšší moc, poněvadž prý dosud nejsou vynalezeny spalovací přístroje, jež by úplně vyloučily a znemožnily jiskření, a poněvadž byla dráha nucena používati uhlí poměrně špatné jakosti. Okolnost, žalovanou stranou v rozepři uplatňovaná, že totiž stavení, na němž oheň vznikl, jest mimo požární obvod dráhy, takže dráha nebyla povinna učiniti opatření předepsaná v § 25 min. nař. ze dne 25. ledna 1879, čís. 19 ř. zák., je pro posouzení věci nerozhodna, poněvadž soud první stolice má bezvadně prokázaným, zavinění dráhy (§ 1295 obč. zák.). Ostatně nelze opodstatněnost tohoto odvolacího důvodu také z té příčiny uznati, poněvadž dle předpisu § 10 nařízení min. pro obchod, živnosti a veřejné stavby ze dne 14. září 1854, čís. 238 ř. zák., jest dráha povinna, učiniti veškerá opatření, by sousední pozemky, budovy atd. stavbou ani později škody neutrpěly, aniž by se k této náhradné povinnosti vyžadovalo zavinění dráhy. Náhradní nárok vlastníků jest ovšem právem ryze osobním, ale toliko in abstracto. Jakmile se tento nárok náhradní realizuje, t. j. jakmile vznikne určité pohledávání proti železničnímu eráru, které lze číselně přesně stanoviti, není zde více práva ryze osobního, nýbrž zažalovatelná pohledávka, kterou zákonnou cestou, postupem, jako každou jinou pohledávku lze postoupiti třetím osobám. Není tudíž odůvodněna námitka, že v této věci provedený postup jest bezúčinným a že pojišťovně nepřisluší postižní nárok proti nevinnému třetímu, jelikož dráha podle § 10 koncesního zákona železničního z roku 1854 za škodu, jí způsobenou, ručí, t. j. i bez zavinění. Na žalující stranu přešel pak nárok poškozených, jednak dle § 62 pojišťovacího řádu, postupem ze zákona, jednak postupem smluvním. Nebylo lze vzíti zřetel ani na úvahy slůžnosti, totiž na odvolací vývody, že pojišťovna přejímá uzavřením pojišťovací smlouvy na sebe nebezpečí škodlivé události proti zaplacení premie bez rozdílu, zda jedná se o pojišťovnu výdělečnou, či vzájemnou a že jen v tom případě, že škoda způsobena byla zavazním

nějaké osoby, není pojišťovna povinna, by jí nahradila definitivně ze svého, nýbrž jest oprávněna domáhati se náhrady škody na škůdci. Právě tento případ nastal, totiž prokázané zavinění dráhy, a jelikož nejde o kvalifikovanou náhodu, které se odvolatelka dovolává, je žalobní nárok po právu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y ·

Jako jediný dovolací důvod uplatňuje strana žalovaná nesprávné právní posouzení věci (§ 503, čís. 4 c. ř. s.). Tento důvod spatřuje jednak v tom, a) že odvolací soud prý nesprávně v sršení jisker sledává zavinění dráhy a zodpovědnost za škodu, z toho nastalou, a dále b) v tom, že přiznána byla postupitelnost zažalované pohledávky. Ad a) Dráha ručí za každou, sousedně způsobenou škodu, byť jejím zaviněním nebo i bez jejího zavinění při provozu povstalou. Toto, v § 10 b) min. nař. ze dne 14. září 1854, čís. 238 ř. zák. předepsané ručení dráhy jest jednou z povinností, které s vydobytím koncese železniční podnik na sebe vzal. Nic na tom nezáleží, zda železnice škodu přímo zavinila tím, že lokomotivu neopatřila tak, aby jiskření bylo zabráněno, či zda požár vznikl následkem vyšší moci, že totiž, jak zde uváděno, vanul silný vítr, který za sršení jisker zanesl jiskru až na místo ohrožené, kde pak požár vznikl. Ať tedy lokomotiva úplně byla opatřena řádným jímačem jisker nebo ne, ať dosavadní druhy jímačů úplně zabraňují sršení jisker anebo ne, ať je možno anebo vůbec nemožno zcela spolehlivě jímače sestrojiti, to vše nevylučuje zodpovědnosti dráhy v případě tomto, jelikož podle cit. § 10 lit. b) min. nař. ze dne 14. září 1854, čís. 238 ř. zák. dráhy povinny jsou škodu nahraditi, ať se dopustily zavinění nebo ne (viz ostatně též § 364 a) obč. zák.). Ad b) Nelze tvrditi, že postupitelnost dokázána jest ustanovením § 62 zákona ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák. a že nastala sama ze zákona vyplacením náhrady. V tom směru přehlédnuto bylo jak nižšími soudy, tak i stranami, že § ten není uveden v § 167 cit. zák., že tedy o něm platí ustanovení § 168 (1) cit. zák., který však změněn byl nař. min. spravedlnosti ze dne 22. prosince 1918, čís. 102 sb. z. a n., jímž účinnost § 62 oddálena zprvu až do 1. ledna 1920, a dalším nařízením ze dne 9. prosince 1919, čís. 652 sb. z. a n. až do doby, která teprve určena býti má. Není tudíž možno z ustanovení § 62 cit. zák. činiti nijaké důsledky. Avšak poškození v případě, o němž tuto jde, při přejímání náhrady za škodu z požáru, pojištěním krytou, pojišťovně prohlásili dopisem ze dne 9. října 1920, že berou na vědomí, že podle § 34 vš. pojišť. podmínek touto výplatou náhrady přecházejí na pojišťovací ústav všechna jejich práva ve výši poskytnuté náhrady proti dráze (železničnímu eráru), a prohlašují, že práva ta ústavu postupují. Nemohli tudíž manželé H-ovi v příčině postoupené pohledávky později ničeho více prohlašovati a nemohli zejména sprostkovati dráhu od náhrady částky té pojišťovně, již postoupena byla. Vždyť dráze bylo oznámeno, že vyplacena byla částka 4770 Kč ze škody, o niž jde, manželům H-ovým žalující pojišťovnou předem a že manželé ti v příčině částky této své nároky postoupili pojišťovně. To vyplývá z dopisu ředitelství státních drah v H. ze dne 17. ledna 1921, kde se »regresní nárok« pojišťovny k náhradě odmítá a roz-

hodnutí o náhradě škody po vyřízení návrhu ministerstvem teprve slihuje. Dráha tedy jako dlužník o postupu vědomost měla (§ 1396 obč. zák.). Že nejde tu o nepostupitelný nárok, zejména ne o právo, které by bylo závislým na osobě poškozeného, jest samozřejmé a vyplývá to z ustanovení § 1493 obč. zák. Jde tu prostě o náhradu škody, vzešlé poškozením cizího majetku a požadavek takový možno zajisté beze všeho postoupiti osobě třetí jako každou jinou vzniknuvší již pohledávku, ať je právní důvod vzniku jakýkoliv.

Čís. 1897.

Soud, vykonávající poručenskou moc pouze prozatímně (§ 183 nesp. říz.), není oprávněn, dáti povolení ku prodeji poručencova nemovitého majetku.

(Rozh. ze dne 4. října 1922, R II 360/22.)

Usnesení poručenského soudu, jímž schválen byl prodej nemovitostí poručenců, nedostalo se schválení nadřízeného soudu, jelikož jsou nezl. díky pokud se týče jejich otec, který bydlí ve Vídni, cizími příslušníky: není zde tudíž příslušnosti tuzemského soudu v této opatrovnické věci. Rekursní soud usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody.

Zemský soud odepřel schváliti dle § 109 j. n. odprodej pozemku, knihovně připsaného s právem substitučním a se zákazem zezení rovným dílem pěti nezl. dětem manželů Antonína a Rosalie Št-ových, Richardu, Josefíně, Antonínu, Hedvice a Waltrovi, kterýžto prodej povolil okresní soud v Břeclavě jakožto soud poručenský a opatrovnický usnesením ze dne 25. května 1922. Stížností proti usnesení zemského soudu, podané matkou nezletilců, vrchní zemský soud v Brně nevyhověl. Oba nižší soudy vycházejí souhlasně z názoru, že není zde příslušnosti tuzemských soudů v této opatrovnické záležitosti proto, že otec nezletilých manželských dětí, Antonín Št., jest příslušníkem cizího státu, že bydlí ve Vídni a že tudíž jeho nezletilé děti jsou cizími státními příslušníky. Vzhledem k tomu, že jde o záležitost řízení nesporného, dlužno matčinu dovolací stížnost posuzovati s hlediska § 16 cís. pat. ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák. Dovolací stížnost jest neodůvodněna, neboť není předpokladu pro zrušení souhlasných rozhodnutí nižších soudů. O tom, že Antonín Št. v roce 1919 přesídlil z Břeclavy do Vídně, že tam bydlí trvale jako zříz-nec dráhy a že není příslušníkem Československého státu, není pochybnosti vzhledem ku prohlášení matky nezletilců Rosalie Št-ové, že její muž přísluší do W. v Rakousích, a že tam jest příslušna také ona a její děti, jakož i vzhledem k jejímu prohlášení v dovolací stížnosti, že učinila s dětmi patřičné kroky, aby byly uznány příslušníky Československé republiky. Odchodu Antonína Št-a z Břeclavy do Vídně předcházel soudní rozvod manželů a úprava majetkových poměrů nezl. jejich